

1791.



Kern 3487

(1-12)

344



(10)
DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA
DE
CORNEAE MACULIS,

QUAM
CONSENSU
AMPLISSIMI MEDICORUM ORDINIS
IN REGIA FRIDERICIANA

PRAESIDE
VIRO ILLUSTRİ, EXCELLENTISSIMO
IOANN. CHRIST. REIL

MED. ET CHIR. DOCT. THERAPIAE P. P. O.
SCHOLAE CLINICAE DIRECTORE ET
CIVITATIS HALENSIS PHYSICO,

PRO
SUMMIS IN MEDICINA ET CHIRURGIA
HONORIBUS LEGITIME OBTINENDIS
DIE XX. APRILIS, MDCCXCI.

PUBLICICE DEFENDET
GEORGIUS RUDOLPHUS
FOELSCH

HAMBURGENSIS

HALAE,
TYPIS FRANCKIANIS.

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICAE
DE
CORNEAE MACULIS

QUAM
CONSRIPTUM
AMPLISSIMO MEDICORUM ORDINE
IN REGIA PRUSSICA

PRÆSIDENTE
VIRO HONORATISSIMO
IOANNI CHRISTO REIL

PHYSICAE ET CHIRURGICAE
FACULTATIS DIRECTORE ET
CIVITATIS HALENSIS PHYSICO

IN
SUIAE IN MEDICINA ET CHIRURGIA
HONORATISSIMO ACADEMICO
DIE XX APRILIS MDCCCXI

PUBLICÆ DEFENDIT
GEORGIUS RUDOLPHUS
FOELSCH

HALENSIS

HALENSIS

HALENSIS



VIRO
EXCELLENTISSIMO AC CLARISSIMO
DOMINO
P A A R M A N N,
MEDICINAE DOCTORI AC REIPUBLICAE
LUBECENSIS PRACTICO ORDINARIO
AMICO DE SE MERITISSIMO
HANC OPELLAM
SEMPITERNAE OBSERVANTIAE TESSERAM

D. D. D.

AUTOR.



VIRI
EXCERPTISSIMO AC CLARISSIMO

DOMINO

B A R M A N I

LIBRARIUM
LUDWIGI WILHELMI

AMICO BE SE MERITISSIMO

WILHELMUS

SEMPER PARATUS

A. D. D.

ASTOR



PRAEFATIO.

A tirone in arte medica, qui suo fines ponit curriculo academico, si primum in publicum prodeat, nihil omnino novi pro arte, cujus tantummodo primas lineas addidit, expectare possumus: quum partim amplitudo campi fere immensi, quem intuetur; partim temporis brevitatis; partim exigua experientia, quam certe nancisci potuit, insuperabilia obijciunt impedimenta. Qua de causa et ego sentio, quam parum vires meae valeant, quid humeri ferre possint, quidve recusent. Omnia, quae artis cultor, qui adhuc fere est novitius, dicere vel scribere potest, (nisi hypotheses malis temerarias, quae experientia non nituntur, et ne saepe quidem probabilitatem pro se habent,) vel a praeceptoribus mutuo sumpta, vel ex aliis scriptis compilata sunt, et sic jam per longum tempus nota veritas, quae

A

ad summum alio tantummodo apparet vestimento. Raro aliquid propterea in disputationibus inauguralibus invenimus novi, et si ejus aliquid reperitur, fere semper illud ornamentum, quo talis superbit dissertatio, huic vel illi debemus praeceptorum, cujus facilitas nobis illud largita est. Multo vero magis haec juvenum scriptorum vanitas veniam meretur, quam eorum, qui, ut novi aliquid dicant, ubique cognitae veritatibus audacter contradicunt.

Quum ego, in elaboranda mea dissertatione, neque aliis molestus esse, neque seipsum paradoxa proponere volui, in hoc etiam tractatu, quem Tu Lector benevole! cum indulgentia aspicias, nihil novi invenies. Nam nec pruritus scribendi, nec arrogantia me ad scribendum impulit, sed usitata illa consuetudo ad adipiscendam lauream doctoralem, hanc vel illam elaborandi materiam. Eo respectu etiam atque etiam a Te Lector benevole! censuram peto minime asperam.

OCULI DESCRIPTIO.

§ 1.

Non mihi superfluum esse videtur, quum morborum oculorum partem elaborem, quantum spatii limites permittunt, brevem praemittere oculi descriptionem.

§ 2.

Illā potissimum, in oculi descriptione, devotio locum habet, ut primum consideremus partes oculum proxime circumdantes, vel quae ei pro integumentis inserviunt; deinde oculum ipsam, cum partibus eum efficientibus. Priores partes orbitam cum palpebris etc. efficiunt: posterioribus musculos, tunicas, nervos, et vasa oculum constituentia adnumeramus.

§ 3.

Orbita vocatur ea ossea cavitas, in qua jacet oculus, eaque ex pluribus componitur ossibus. Haec ossa sunt; os frontis, in superiori parte, et in angulis utriusque lateris; os sphenoidium, quod est in posteriore et exteriori parte laterali; os ethmoidium, quod majorem et mediam efformat partem superficiei internae orbitae; os zygomaticum anteriorem partem externae et inferioris superficiei efficit; os lacrymale sive unguis cernitur in anteriore et inferiori parte superficiei internae; os maxillare superius, a quo pars anterior superficiei internae et inferioris componitur; os palatinum tantummodo in parte posteriori superficiei inferioris orbitae prominet.

§ 4.

Partes oculorum externae sunt: supercilia, palpebrae, cilia, puncta lacrymalia, sacci lacrymales.

§ 5.

Supercilia sunt arcus crinium brevium, qui in superiore parte marginis orbitae obvii sunt. Mobiles sunt, et hanc debent mobilitatem musculo cor-

rugatori superciliarum, qui ad totum marginem superiorem adjacet. Usus confitit superciliarum in eo, ut sudor, pulvis ect. immediate in oculum cadere nequeant.

§ 6.

Cutis a superciliis deorsum flexa palpebras efformat. Sunt hae duplicaturae cutis externae oculorum, quae quasi ante oculi bulbum integumenta constituunt, quorum majus superius, minus est inferius. Interna palpebrarum lamina supra anteriorem bulbi oculi partem continuatur, circum corneam adhaeret, etiam ut tenuis et pellucida cuticula eam tegit, et tunica conjunctiva nominatur. Palpebrae duabus expanduntur elasticis cartilaginibus, quae tarsi vocantur; intra cutis duplicaturam inclusi sunt. Superior palpebra cum inferiori jungitur, et ambae angulos sive canthos oculi efformant, quorum angulus internus major, externus vero est minor.

§ 7.

In superficie posteriori palpebrarum inveniuntur ductus Meibomiani. Sunt vasa, quae in ductu serpentino ad inferiorem partem tarforum ad glandulas sebaceas prodeunt, ad sebum ibi secernendum.

Parvis patent intra cilia osculis. Tunica interna palpebrarum non solum, sed etiam earum continuatio, conjunctiva, plenae sunt vasis exhalantibus, quae lacrymas fecernunt.

§ 8.

Cilia vocantur illi crines, qui sunt in margine palpebrarum. Ad exteriorem palpebrarum cuticulam inflexi sunt, huncque situm tantum in praeter-naturali statu, nempe in illo oculorum morbo mutant, qui trichiasis vocatur. Partim ad refractionem radiorum lucis, partim ad pulverem, infecta etc. ab oculo removenda inserviunt.

In angulo oculi interno carunculae lacrymales positaе sunt; quae sunt partes eminentes rubrae carnosae, et glandulis convolutae sebaceis; sebum fecernunt, quia eo loco ductus Meibomiani desunt.

§. 9.

Inveniuntur in angulo oculi interno etiam ductus lacrymales. A duobus parvis osculis incipiunt, quae puncta vocantur lacrymalia. Haec angulo acuto in ductum communem patent, quem saccum lacrymalem vocant, su-

periori parte latiore, inferiori angustiore, transeuntem in canalem nasalem. Hoc organo humores superflui ab oculo in nasum ducuntur. Obstructo eo; vel corrupto, morbum, quem vocant fistulam lacrymalem, efficiunt.

§. 10.

Oculi bulbo proxime adhaerent musculi oculi, ei ad quasvis directiones movendo, inservientes. Sex numerantur musculi, quatuor recti, et duo obliqui. Fere omnes in fundo orbitae oriuntur, prope foramen opticum, et suis tendinibus in margine sinuatur corneae, ubi albugineam efformant.

§. 11.

Bulbus oculi habet formam globosam, attamen anterius ejus hemisphaerium segmentum minoris sphaerae est, quam posterius. Ex variis constat tunicis, humoribusque pellucidis. Tunicae per fila nervea, vasa lymphatica et sanguinifera, per quae tunicis adducitur succus nutritius, junguntur. Nervus opticus partem posteriorem et interiorem lateralem bulbi oculi adit, et sua medullari substantia in oculum intrat, ubi se, retinam efformans, expanditur. Nervi optici tamen axis linea parallela, cum axe

oculi in illum non intrat, sed magis in eam partem bulbi oculi, qui nasum versus respicit. Cum tunicis oculi externis conjungitur nervi optici tunica externa. In hoc praecipue nervo sensus visus jacet, et coecitatem paralyfis ejus, vel alius status morbosus, producit.

§. 12.

Oculi tunicae sunt: conjunctiva, est nempe continuatio cutis internae palpebrarum; transit oculum externum, et ipsam corneam, instar cuticulae tenuis et pellucidae. Magnus minorum pororum numerus in ea invenitur, qui clarum transmittunt humorem, lacrymarum generationi inservientem. In vasculis hujus tunicae praecipua ophthalmiarum sedes est. Albuginea sub conjunctiva jacet; est, ut jam nomen indicat, alba, et a muscilorum oculi tendinibus oritur. Firmissima et densissima oculi tunica est sclerotica, quae nonnullis locis crassitiem dimidiatae lineae aequat. Partes laterales sunt magis debiles. In anteriore et posteriore parte patet, illic ad corneam suscipiendam, hic ad transitum nervi optici. Cornea haud minus est densa oculi tunica; anteriorem oculi partem occupat, et sphaeram elatam efformat, ita ut magis, quam ceterae oculi tunicae, promineat. Ex pluribus con-

stat cornea laminis, quae se invicem tegunt, et vasis lymphaticis et nervorum fibrillis junguntur. Per eam directe plures canales transeunt, quae abundantiam humorum serosorum educunt, et maximam lacrymarum partem praebent. Lymphae stagnatio in corneae vasis maculas, et nuda canalium fecernentium corruptio hydrophthalmiam potest producere, dum humorum lymphaticorum abundantia excerni non potest. Iridem vocamus tenuem et coloratam cuticulam, quam sub cornea, et per eam conspicimus; rationem varietatis colorum oculi in se continet; lamina ejus interna uvea vocatur. In centro fere iridis rotunda et mobilis apertura, quae angustari et dilatari potest, pupilla vocatur. Illa oritur mobilitas a longis et orbicularibus fibris, quae in iride adsunt; si illae operantur, pupilla dilatatur, quum his operantibus, ipsa contrahatur. Choroidaea a nigro colore nomen accepit, qui a succo existit, e vasis lymphaticis externi lateris secreto. Valde tenuis haec cuticula est, habet in parte posteriori aperturam ad nervi optici transitum, ubi margo albus ligamentosus observatur, a quo etiam incipit. Anterior ad corneam usque tendit, ubi cum sclerotica instar marginis albo-flavescentis conjungitur; orbiculus ciliaris nominatur; firmior quam reliqua tunica est, ex brevi tela cellulosa consistens. Ex substantia medullari nervi optici oritur tunica re-

tina, qua oculus internus vestitur. Subtilissima est cuticula totius corporis humani, et e superficie externa et interna consistit. Prior medullaris, posterior venosa, a vasis sanguiferis in illa existentibus, vocatur. Usque ad ambitum lentis protenditur retina, et praecipue in ea sensus visus continetur.

§ 13.

Hae nunc memoratae tunicae internam bulbi oculi partem constituunt. Anterius spatium a cornea ad lentem, in binas dividitur cameras; anterior a cornea ad iridem, posterior ab uvea ad lentem procedit. Tres diversi humores oculi in hac inclusi sunt cavitate. Humor aqueus in cameris oculi est, easque totas replet. Huic humori, qui valde tenuis est, libera mobilitate in haeret iris. Ex vasis serosis, in superficie interna praesentibus, ille secernitur humor. Inter humorem aqueum et vitreum humor crystallinus, sive lens crystallina invenitur in tunica circumdante, quam capsulam lentis crystallinae vocant. Ad ambitum capsulae processus ciliares affixi sunt. Dividitur capsula in partem anteriorem et posteriorem; illi nomen membranae crystallinae, huic vitreae tribuitur. Inter capsulam et lentem, spatium, tenui humore repletum, vocatur humor Morgagni, qui discissa capsula, effluit.

Lens ipsa corpus est firmum; pellucidum speciem refert lentis, in parte posteriori magis, quam anteriori convexae; in medio firmissima est, propterea hanc etiam partem nucleum nominant. Humor vitreus ratione voluminis ambos superat praecedentes humores. Densior, quam humor aqueus, sed magis fluidus lente crystallina. Tenui hic humor cuticula circumdatus est, cui nomen tunicae hyaloideae. Multis foraminibus perterebratur, ad transitum illorum vasorum, quae a retina succum adducunt humori vitreo nutrimum, ut restituatur humor in cellulis ipsius obvius. Praeter hanc cuticulam in substantia humoris vitrei adhuc alia arachnoidea dicta, magis hyaloidea tenuis, cellulas humoris vitrei internas, invicem ad transitum humoris conjunctas, efformat. Praeter communem usum humorum in eo consistentem, ut partes oculi lubricent, eo cum primis gaudent sine, ut imagines externorum objectorum in justa proportione ad retinam transmittant, cum radii vario modo pro varia densitate refringantur.

§ 14.

Oriuntur arteriae, ad oculum prodeuntes, ex arteria ophthalmica, arteriae carotidis interna ramo; per venam vero ophthalmicam sanguis in sinum cavernosum prope ephippium reducitur.

Praeter jam memoratum nervum opticum, sequentes nervi adhuc transeunt ad oculum, ejusque partes: par tertium sive oculorum motorium, quod in omnibus oculi distribuitur musculis, excepto recto externo, et obliquo superiori; quartum par, sive patheticum abit in musculum obliquum superiorem; primus ramus quinti paris, sive divisi, in oculum ipsum distribuitur; par sextum, sive abducens, procedit ad musculum abducentem.

De corneae maculis.

S E C T I O I.

Morbi descriptio.

§. 15.

Difficilis sane est macularum corneae definitio talis scilicet, quae ut regula fieri jubet, suo definito, neque latior sit, neque angustior. Itaque aptius morbi imago ex sequenti illius descriptione patebit.

§. 16.

Maculae hae, quae corneae obscuracionem producunt, modo majores, modo minores sunt. Vario habitu gaudent, variisque causis oriuntur; itaque commode hae differentiae sequenti ordine determinantur.

§. 17.

I. Maculae corneae a se invicem differunt ratione spatii, quod occupant: quum modo omnem corneam modo aliquas ejusdem partes obnubilent, modo instar gyri corneae peripheriam circumdent.

II. Alia, quae in corneae maculis locum habet, differentia, nascitur a loco, ubi inveniuntur. Nam superficiales esse possunt, h. e. conjunctivam vel lamellas corneae anteriores obsidere; vel in profundioribus esse lamellis ante cameram oculi anteriorem,

III. Porro distinguuntur maculae corneae ratione numeri, una scilicet saepe tantum praesente, saepe pluribus simul.

IV. Magnam etiam invenimus differentiam inter corneae maculas, ratione gradus obscurationis, quae per eas producitur. Nam aliae sunt adhuc semipellucidae, aliae perfectam producent obscurationem, ita ut plane nullos transmittant lucis radios.

V. Non una eademque causa eas producit; a variis enim possunt oriri causis, et haec est quinta differentia, quae inter illas intercedit. A se differunt ratione causarum, a quibus ortae sunt; nam saepe cicatrix ab incisione operationis maculis ansam praebuisse, saepe fistula inveterata et cicatricosa in cornea eas producere potest. Non raro etiam humorum acrimoniae, e. g. arthriti-

caae, serophulosae, rheumaticae, syphiliticae etc. causae sunt macularum corneae: quae denique a causis etiam externis, ab ictu, et sic porro existere possunt.

VI. Distinguuntur denique ratione complicationis; quum nempe et alios oculorum morbos adhuc comitari possint.

§. 18.

Non erit superfluum, de his modo breviter allatis distinctionibus in sequentibus fusius agere, quum in hujus morbi curatione magni ponderis sit, ut recta hujus rei idea formetur.

§. 19.

Dantur maculae, quae tantam nanciscuntur magnitudinem, et extensionem, ut ommen occupent corneam, quae per illas in omnibus sui partibus obscuratur. Talis obscuratio vocatur universalis. Haec plerumque cum perfecto visus defectu conjunctae esse solent.

§. 20.

Observantur tantum in opposito casu maculae in hac vel illa parte, quae sensu strictiori maculae cor-

nea vocandae essent. Nulla per eas totalis coecitas producitur, quum adhuc lucis radii, in locis macula liberis transmittantur. Ceterum in omnibus corneae regionibus inveniuntur, vel in parte superiori, vel inferiori, vel laterali, vel in axe visus.

§. 21.

Macula, quae peripheriam tantummodo corneae obscurat, arcus senilis vocatur. Senibus enim saepe accidit, ut affluxu humorum deficiente, in corneae vasis stagnatio oriatur, eaque in margine, ubi sclerotica in corneam transit, apparet. Saepe omnis corneae periphèria, saepe dimidiata tantum obscuratur: in utroque casu corneam fieri minorem necesse est. A principio hujus maculae color ceruleo-albescens, post vero in plane album transit. In totali periphèriae obscuracione, et inde orta ejus angustacione, saepe fit, ut operator cataractae, per errorem hanc maculam adhuc ut partem scleroticae respiciat. Propterea, praesertim in senibus, multum refert, ut ante operationem haec accuratius consideremus.

§. 22.

Omnes corneae partes maculis affici possunt. Saepe in conjunctiva, quae corneam circumdat, saepe
in

in lamellis posterioribus corneae ipsius adesse possunt. E regione inspecta, raro de macularum sede recte iudices; rectius, si illam a latere adspicias. Nam si obscuratio, vel macula in conjunctiva corneae existit, tunc eam, si a latere oculum intuemur, ut in conjunctiva corneae sedem habeat, percipimus. Si vero maculae omnem corneae ambitum occupant, vel omnem ejus profunditatem penetrant, tunc a solo corneae intuitu sedes et extensio maculae dijudicari nequit.

§. 23.

Macularum corneae numerus aequè indefinitus, ac earum sedes. Saepe tantum una, saepe plures simul adsunt. Modo sunt separatae, neque ullam invicem conjunctionem habent; modo contrarium invenimus, quum invicem conjunctae, una in alteram transeant. Illae maculae discretæ, hae confluentes vocantur.

§. 24.

Valde diversa est obscuratio, quae ratione visus per corneae maculas producitur. Non enim semper totalis coecitas earum sequela est; saepe tantum obscuratio objectorum, quae oculo repraesentantur. Ratione etiam externi coloris maculae a se distinctæ

sunt: nam aliae sunt semipellucidae, aliae plane opacae. His diversis obscurationis gradibus diversa nomina dederunt.

Corneae obscuratio nephelium dicitur, quando in ea semipellucidam observamus maculam, per quam cornea apparet, acsi nebula vel furzus eam tegat. Aegroti tunc objecta quasi nebulis involuta apparent. Haec obscuratio in principio cum incipiente cataracta facile confunditur, cui nec forma neque symptomatibus est absimilis. Haec interea differentia facile detegitur oculo a latere inspecto: in cataracta enim cornea apparet plane pellucida, dum in ea non cornea, sed lens cristallina vel capsula ejus obscurata est.

Leucoma sive albugo est plane opaca macula, quae album et cretaceum habet colorem, ita ut nullos lucis radios transmittat. Non raro, praesertim in principio, inflammatio huic morbo conjuncta est. Hoc leucoma vel partiale vel universale est: posteriori casu totam occupat corneam, et perfectam producit caecitatem.

Paralampsis sive macula margaritacea illa est macula, quae colore splendenti, a quo et nomen accepit, et protuberantia corneae ab aliis distinguitur.

§ 25.

Notabilis macularum corneae differentia causis, a quibus ortae sunt, tribuenda est. Causae enim valde diversae esse possunt, et adhuc infra fufius tractabuntur. Huc etiam pertinet ule sive cicatrix, originem ducens a cicatrice ex laesa cornea superflite. Hoc plerumque accidit, quando in operatione cataractae cultro obtuso incisio per corneam facta est, dum partes magis dilacerantur, quam difsecantur, qua de causa suppuratio et inde orta cicatrix necessario sequitur. Illa etiam invenitur cicatrix, ubi fistula in superficie corneae interna patet, cuius post curationem ule remanet.

§. 26.

Aliis quoque oculorum morbis conjunctae esse possunt maculae corneae, quae ultima est differentiarum supra de illis memoratarum. Plurimis in casibus glabra est cornea, interdum aspera et elata. In nonnullis casibus conjunctiva corneae relaxata; tunc rugis contrahitur, et maculae inde in cornea oriuntur.

SECTIO II.

De symptomatibus.

§. 27

Maculae corneae variis conjunctae sunt symptomatibus, partim propriis, partim talibus, quae et aliis oculorum morbis communia sunt. Symptoma generale quod in omnibus maculis corneae adest, vel major vel minor est visus obscuratio. Impediunt maculae corneae, quo minus lucis radii tam libere et expedite, quam in statu naturali, per corneam transeant, et objecta, apta distinctione, in retina repraesententur, et inde in sensorium commune recipiantur.

§. 28.

Variis haec obscuratio gradibus cernitur: major vel minor est respectu macularum, quae illam producent. Ut et color variat macularum. In nephelio macula quasi fumus, vel nebula apparet, et quam producit, obscuratio efficit, ut aegroti objecta quasi nublulae inclusa appareant. In leucomate alio modo res se habet. Hoc enim est macula alba et opaca, et nul-

los omnino lucis radios ad retinam transmittit. Si corneae omnis ambitus leucomate obtectus est, totalis caecitas prodit. A binis modo memoratis maculis paralampsis eo distinguitur, quod protuberantiam corneae producit, quae in praecedentibus non invenitur. Notabile etiam, ratione coloris, discrimen locum habet; nam paralampsis colorem nitentem refert, quo ei nomen haesit.

§. 29.

Ex modo dictis apparet, aegrotos maculas parciales passos, objecta quidem a rebus alius generis distinguere posse, eaque suis coloribus nativis videre; ea vero debiliori luce illis apparere, quam hominibus sanis, oculis incorruptis, in quorum structura ceterum nullum vitium adest. Hi omnes lucis radios a quovis objecto per corneam transeuntes sine impedimento accipiunt; illis vero vel omnes radii rapiuntur in corneae maculam incidentes, ut in leucomate, vel modo quidam radii et claritatis multum amittunt, ut in nephelio.

Maculae in axe visus existentes, visum multo magis impediunt, quam quae in corneae latere inveniuntur, quia illae oculo plures lucis radios rapiunt, quam posteriores, dum radii praesertim in axe confluent.

§. 30.

Aegroti, qui minutas, et opacas maculas in medio corneae positas habent, vespere multo melius, quam interdiu vident. Causa rei est, quod clara diei luce, pupilla ad lucis radios contracta, et proinde angustata est, vespere vero dilatata plures radios recipit: proportionate ergo clarius observantur objecta, quam interdiu.

Multo magis visum impediunt eae maculae, quae in parte inferiori corneae adsunt, quam illae, quae in regione superiori inveniuntur. Hoc inde intelligitur, quod saepius a parte inferiori, quam a superiori objecta observamus.

§. 31.

Dantur casus, ubi maculae alterum hemisphaerium corneae occupant, alterum vero plane liberum relinquunt. Hic sequentia phaenomena adsunt: objecta oculo proxima et majora ab aegrotis tantummodo pro dimidia parte aspiciuntur, quum ea e contrario integra videant, quae longius ab oculo absunt, ea tantummodo differentia, ut debiliori luce se illis offerant; et quidem ea ratione, ut dimidia pars radiorum, qui ab objecto valde propinquo in oculum mittuntur, in partem corneae obscuratam cadant.

Illa objecti pars ergo obscura manet, quum ejus radii impediuntur, quominus ad retinam transeant. Multo aliter res se habet in objectis remotioribus: hic plures radii in partem non obscuratam corneae cadunt, atque ita objecta perfectius in retina repraesentantur; sed necesse est, ut nunquam ea claritate appareant, quam si oculus plane sanus esset.

§. 32.

Maculae tam magnae, ut omnem corneam occupent, si certum gradum densitatis nactae sunt, cum totali visus defectu sunt conjunctae: nam per illas omnes lucis radii, a quodam objecto emissi, quominus ad retinam pertingant, impediuntur.

§. 33.

Si per maculam cornea fere plane obscurata est, ita ut uno tantum et quidem parvo loco peripheriam corneae radii transgredi possint, strabismus oritur; eo quod agrotus operam dat, ut locum non obscuratum corneae ad objectum, quod intueri vult, dirigat; hac de re, sensim oculus alienam directionem assumit, et hoc inde oritur vitium, quod strabismus vocant.

Maculae corneae ceterum sine rubore sunt,

SECTION III.

De causis macularum corneae.

§ 34.

I. De causis proximis.

Causa proxima macularum corneae in condensatione lymphae vasorum corneae serosorum jacere videtur, vel oritur e coalitione, et condensatione lamellarum ejus. Humor lymphaticus vel in vasis stagnat, et propterea maculas producit, vel lamellae ita invicem coaluerunt, ut inde visibilis corneae obscurationi producatur. In paralampsi aliena materies inter corneae lamellas effusa esse videtur, e. g. materies calcaria, ut in subjectis arthriticis res se habere potest,

§ 35.

II. De causis praedisponentibus.

Aetas infantilis magis, quam aetas proVectior, his maculis corneae exposita est: nam illa ob varias causas, quo pertinent praesertim acrimoniae scrophu-

lofae, variolofae et morbillotae, ophthalmias facile patitur, quas maculae corneae, ut morbus secundarius, sequi possunt. Dispositionem quandam haereditariam quoque observarunt.

§ 36.

III. De causis occasionalibus.

Hujus morbi causae occasionales duplices sunt:

1. Causae topicae, quo pertinent morbi locales, ut ophthalmiae diversae, serophulofarum, arthriticarum, syphiliticarum, variolofarum et morbillofarum acrimoniarum; porro a sanie abscessus oculi. Ambustio oculi a scintilla, ut accidere potest hominibus in officinis aerariis et ustrinis laborantibus, causa etiam macularum corneae esse potest. Sic et irritamentum, si diu permanet, maculas corneae producere potest.
2. Ad causas occasionales universales etiam variae acrimoniae, quae in corpore oriuntur, pertinent, si ad oculum deferuntur, ibique maculas producunt, ut acrimonia syphilitica, arthritica, tinea capitis e. s. p.

SECTION IV.

De prognosi.

§ 37.

Maculae corneae universim consideratae, non ad eos oculorum morbos pertinent, qui facile sanantur. Saepe post alios morbos, ut morbus secundarius, oriuntur, et illis jam sanatis remanent. In hoc saepissime casu, vel plane sunt insanabiles, vel curationem diuturnam efficiunt, et continuum requirunt usum efficacium remediorum et patientiam aegroti et medici indefessam.

§ 38.

En regulas universales, quae in prognosi nos ducere possunt:

Bonae prognoseos est: 1. si maculae in cornea nondum obsoletae, et malum nondum inveteratum est; 2. si aegrotus adhuc juvenis est, vel mediae aetatis. In infantibus curatio minimam difficultatem facit; 3. si maculae conjunctivam, neque vero

profundiores corneae lamellas afficiunt. Primo casu plerumque sunt ophthalmiarum reliquiae; 4. si denique una ex acrimoniis specificis e. g. acrimonia arthritica, serophulosa, rheumatica e. f. p. corneae maculas producit, vel eas alit.

Malae contra prognoseos est: si non tantum a causis universalibus corneae maculae, sed potius a localibus ortae sunt. Hoc casu plerumque sunt cicatrices, a congerie saniei inter lamellas corneae vel ab abscessu in illis relictas: tunc quidem diminuuntur, sed difficulter sanantur maculae; 2. si macula jam inveterata, multaque adversus eam facta pericula fuerunt; 3. si cum insigni magnitudine macula simul magnum obscurationis gradum conjungit; si denique non in superficie adest, sed profunde inter corneae lamellas sedem habet.

SECTIO. V.

De curatione.

§. 39.

Ad varia medicus in hujus morbi curatione attendere debet; praefertim eo illi respiciendum est, ut detegat, an ab interna, aut externa causa ortus fit. Recta hac de re tantummodo indicatio eum tuto in curatione ducere, et boni vel mali eventus expectationem praebere potest. In maculis, quas jure concludere potest, ab acrimonia in corpore existente ortas esse, sufficiat in curatione praecipue ad has acrimonias attendere: nam his sublatis, etiam illae sanantur, saltem pauca externa remedia ad earum curationem requiruntur. Si ad maculas ipsas attendendum, et in curatione praefertim contra eas agendum sit, tunc indicationes sequentes quam tutissime nos ducunt. 1) Eo respiciendum, ut stagnationes condensatas corneae resolvamus. 2) Causae adhuc superstites removendae. 3) In curationis fine sequelis praeveniendum, oculusque roborandus.

§. 40.

Multa, quae contra corneae maculas commenda-
 data sunt remedia, quorumque efficaciam longa expe-
 rientia probavit, vel emollientia, vel resolventia,
 discutientia aut roborantia sunt. Illa tunc indicata
 sunt remedia, si macula est dura, sicca et cartilagi-
 nosa; resolventia vero et roborantia applicantur, ubi
 habitus externus diathesin laxam, humidamque ma-
 culae naturam indicat. Ad illas res medicus praeci-
 pue in applicandis remediis attendere debet, quibus
 neglectis exploratum etiam remedium auxilium de-
 negabit, et applicatio illis fundamentis posita, felici
 demum successu medici conatus coronat. Eo tan-
 tummodo casu, quo maculae naturam habitus exter-
 nus non indicat, ex multitudine remediorum medico
 licet pro probabilitate unum eligere, et hoc rursus
 cum alio mutare, ubi contra opinionem per aliquod
 tempus sine fructu applicatum est.

§. 41.

Experientia confirmatur, in illis casibus, in qui-
 bus nulla peculiaris indicatio, pro remediis ex una
 alterave classe, vel emollientium, vel roborantium
 adest, eam curandi methodum optimum praestare
 successum, quae ab emollientibus incipiat, a quibus
 tunc ad roborantia progrediendum. Si nihilominus

dubius maneat eventus, emollientia cum roborantibus conjungere potest medicus, vel illis alterare, ita ut accurate observet, a quibus maximam percipiat opem. Jam supra (§. 35.) annotavimus, corneae maculas in genere difficiles esse curatu, et si etiam prosperrime succedat eventus, attamen longum requiri tempus, antequam plane sanatae sint. Illa tamen experientia non dat veniam medico, nimis diu in applicando remedio subsistendi: nam saepe uno casu remedium vires suas efficaces praebuit, quod alio tempore diu incassum tentatum est. Si ergo quatuordecim dierum usus remedii malum non auferat, cum alio tunc permutetur, a quo fructus meliores sperantur.

§. 42.

Remedia, quibus contra corneae maculas utimur, in interna et externa dividuntur: illa praesertim tunc sunt indicata, si, ut jam supra allegavimus, (§. 39.) jure expectare possumus, acrimoniam internam his maculis ansam dedisse; haec tunc potius magis laudanda sunt, si causa localis maculas in cornea produxit. Multis etiam in casibus utriusque classis remedia interna cum externis, praecipue in acrimoniis internis, invicem conjunguntur.

§. 43.

Primum igitur generatim de remediis internis, quae contra varias acrimonias non sine magna utilitate adhibentur, ita agamus, ut simul externa quaedam iisdem obviam euntia, igiturque cum internis conjungenda, indicemus.

Ubi maculam acrimoniae arthriticae jure adscribimus, interne gummi guajacum, ilicemque agrifolium; externe vero resolventia, et ex his praecipue mercurium dabimus: si autem scrophulosa illa fuerit, quae corneae maculam effecit, antiscrophulosa interne profunt, externe autem fel tauri, extractum aconiti, sal volatile cornu cervi. Maculas ab acrimonia syphilitica productas bene tollunt mercurialia interne et externe data; interne scilicet mercurius dulcis cum decocto sassaparillae; externe unguentum citrinum et ophthalmicum rubrum. Contra maculam, a retropulsis exanthematibus probabiliter ortam, ita procedendum est, ut exanthemata reproducantur; quod si minus fiat, nihil relinquitur, nisi ut convenientia adversus retropulsas acrimonias medicamenta adhibeantur. Ubi causae topicae, quae maculam produxerint, non apparent, et inquisitio interna alicujus causae nostram sedulitatem fallit, jure, immo necessitate ad generales medicinas confugimus, quae acrimonias temperent. Huc perti-

nent vesicatoria, setacea, fonticuli, decoctum fassa-
parillae, mercurialia et lenia laxantia, ut acrimo-
niam ab oculo derivemus.

§. 44.

Remedia, quae his casibus applicuerunt medici,
et quae maculis ab externa causa, e. g. a laesioni-
bus ortis, medentur, partim interna sunt, partim
externa. Ad illa referimus: 1) Mercurium, praeci-
pue dulcem, ea dosi dandum, ut lepem diarrhoeam
moveat; interdum et mercurius sublimatus commen-
datur; 2) Antimonialia, cumprimis tartarum emeti-
cum refracta dosi, et aquam benedictam Rulandi;
3) Aconiti duo ad duodecim grana, hac v.
c. formula: Rc. Aquae benedict. Rul. unciam
unam. Extracti aconiti drachm. femis. M. D. S. Vi-
ginti ad quinquaginta guttae ter de die. 4) Bella-
donnae quotidie quinque ad octo grana. 5) Cicu-
tam *a*), praecipue quum serophulosae acrimoniae ad-
est suspicio, ita fere: Rc. Extracti cicutae grana
duodecim: Mercurii dulcis, Sulphuris antimonii
aurati, quantitate pari granum unum. M. disp. dof.
xij. D. S. Doses binae de die. 6) Extracti hyos-
sciami albi duo ad duodecim grana quotidie. 7) Ex-
tra-

a) Siehe Richters chirurgische Bibliothek 5, Band, S. 131.

tracti pulsatillae nigricantis unum ad tria grana quotidie. 8) Arnicam. 9) Millepedes.

§. 45.

Externa remedia, proxime contra corneae maculas et quidem pro indicationibus supra (§. 37.) allatis adhibenda, emollientia sunt, vel resolventia, irritantia ac roborantia. Si externa species corneae constitutionem laxam maculae eamque aegroti prodit, roborantibus agendum: emollientia vero adhibenda, si macula a causa exsiccante orta, magisque prominens dura et splendida est. Idem, quod supra (§. 38.) diximus, scilicet ad horum remediorum eventus attendendum, iisque esse alternandum, si nempe speratum eventum non habeant, immo plura inter se conjungenda, et hic valet. In applicatione horum remediorum eo cumprimis est annitendum, ut parti aegrotae, quantum fieri potest, adducantur. Quare non sufficit, ut ope penicillorum palpebris imponantur: ita enim in maculam proxime non agerent; igitur in oculum ipsum instillanda, vel, quod praestat, peniculo maculae illinenda sunt. Roborantia et resolventia ea solutione, quam oculus fert, applicentur: oculo autem irritationi, quam primitus exitabat, assuesfacto, solutio intendenda est ad efficaciam remediorum augen-

dam *b*). Ceterum cum his remediis et interna ejusdem classis utiliter junguntur.

§. 46.

Externis emollientibus, quae efficacia observata sunt, praecipue annumerantur: 1) Axungia vipera-
rum *c*) qua jam diu usi sunt medici, quaeque, ut experientia docet, efficacior est facta paullulum rancida. 2) Liquor hepatis mustelae fluvialis *d*). (Piscis hepar binis bacillis imponitur vitro aperto, foliisque exponitur; tunc adeps destillat). Prior liquor vel solus vel aliis remediis junctus porrigitur: posterior autem, quum valde irriteret, aegrotis sensibilibus necessario offertur. Optime penicillo aliquoties die oculo illitum applicatur. 3) Oleum nucis juglandis *e*). Hujus olei guttulae quaedam oculo instillantur, quo denique clauso, bulbus oculi vola manus terendus est. 4) Oleum ovorum, medulla ossium recens, et alia oleosa contra maculas corneae commendantur.

b) Vid. Richters Anfangsgründe der Wundarzeneykunst, 3. Band, S. 125.

c) Vid. Reil memorab. clinic. medico - practico. Vol. I. Fascic. I. pag. 172. No. 66.

d) Vid. De Haen. rar. medend. Tom. IX. pag. 244. Tom. X. pag. 233.

e) Fritzens medizinische Annalen, I. Band, S. 359.

S. 47.

Resolventibus et roborantibus externis, quae per irritationem, quam producunt, vasis motum reddunt, sequentia adscribimus.

A. Varia falia:

- a) Boracem, quem plures oculi bene ferunt: applicatur in solutione aquea, quae eo magis saturatur, quo magis oculus iidem adfuescit: nam demum et forma pulveris ipsum ferre solet. Solutio haec esto: Rc. Aquae rosarum. unc. unam. Boracis drach. semis. sacchari albi drachm. unam et semis. D. f).
- b) Sal volatile cornu cervi g).
- c) Solutionem salis ammoniaci in aqua calcis per duodecim horas factam et filtro colatam.
- d) Tartarum emeticum solutione aquea tam forti, quam oculus fert.
- e) Spiritum Mindereri.
- f) Cremorem tartari.
- f) Vid. Reil. l. c. p. 189. No. 101. seqq.
- g) Reil. l. c. p. 188. No. 98 — 100.

g) Vitrioli albi, unum ad sex grana, uncia una aquae soluti, remedium valde efficax sunt.

h) Alumen ustum bono cum effectu adhibetur, si laxitas in conjunctiva adest, hoc fere typo:
Rc. Aluminis usti, Sacchari albi singulor. drachm. unam. M. fiat pulvis. D. S. Penicillo madido applicandus.

i) Saccharum album, quod vi solvente et incidente gaudet, et vel solum, vel cum aliis remediis adhibetur, quo pertinet et saccharum joviale *b*).

k) Mercurialia maculas corneae efficacissime pellunt. Huc referimus mercurium dulcem, mercurium sublimatum, mercurium praecipitatum rubrum, mercurium nitrosum, unguentum citrinum et Neapolitanum. Oculis, acriora mercurialia non ferentibus, mercurium gummosum Plenckii applicabimus.

B. Quaedam e regno animali et vegetabili petita.

a) Fel tauri, lucii, anguillae, quod optime cum aequali quantitate mellis mixtum adhibetur.

b) Vid. Reil. 1, c. p. 200. No. 128.

- b) Oleum linteorum combustorum, quod irritantem et empyreumaticam virtutem habet, et optime penicillo oculis illinitur.
- c) Extractum cicutae, praecipue contra maculas a causa scrophulosa.
- d) Aloen cum mercurio dulci.
- e) Extractum belladonnae.
- f) Mel et extractum chelidonii majoris, cujus succus recens expressus efficacior est, qui vero aqua diluendus, e. g. Rc. Salis volatilis cornu cervi, grana quinque, Fellis lucii piscis drachm. unam, Mellis chelidonii drachm. duas. M. Penicillo maculis applicetur.
- g) Succum expressum taraxaci, aqua foeniculi temperatum.

C. Remedia mechanica: haec operantur irritatione vel absterfione mechanica maculae, quae exteriores partes occupat aut excrefcentiae conjuncta est. In pulverem minutissimum rediguntur, et ope cribri fecernuntur. Huc pertinet pulvis offium seipiae et vitri candidi, quem praecipue Mead et Warner commendarunt. Accedit limatura veneris.

D. Remedia caustica. Haec tantum adhibemus quando omnia alia tentata incassum ceciderunt. His annumeramus praeter plura alia, lapidem infernalem, et butyrum antimonii. In applicatione causticorum palpebrae sunt fringendae, quod optime fit, superiorem specillo argenteo sursum et inferiorem manu deorsum trahendo; quo facto aliquantulum ope penicilli maculae illinitur, ubi maxime cavendum, ne quid diffluat; quod si fiat, calido lacte abstergendum est, sicuti etiam post operationem totus oculus lacte calido fovendus. Butyrum antimonii caustissime adhibendum, quoniam facile escheram relinquit: temperatur autem addita diluitori solutione acidi salis. In repetendis causticis expectandum est, dum inflammatio, eorum usum perpetuo sequens, plane transferit: alias enim oculus ob sensibilitatem nimiam ea non ferret, et ipsam solutionem lenissimam respueret.

E. Operationes chirurgicas, quae studia medici contra maculas corneae finiunt. Sequentes optimae esse videntur.

- a) Apotriplis vel abrasio, jam antiquitus nota et usitata, sed in minoribus et superficialibus maculis locum habet. Huic scopo commendantur cutes quorundam piscium marinorum, os sepiae

pumex et alia. Sed aeger, durante hac operatione, vix oculum ita teneret frabilem, quam necesse esset: praestaret igitur lapis causticus, vel butyrum antimonii ope penicilli illitum.

- b) Usus forficis in corneae maculis, ubi quidem locus ei conceditur, praecedentem operationem omni respectu antecellit: nam forfice prominens macula multo securius et celerius demitur. Etiam cultrum superat: sunt enim, qui maculam filo, ope acus subducto, sursum trahendam et cultro resecandam suadeant. Verum haec operatio multo operosior et amplior, quam forficis usus est.
- c) Dissectio corneae in loco macula affecto, ita Hauermannus corneam pluribus locis jubet difsecari; sed haec operatio tunc demum aliquam utilitatem praestabit, ubi certi sumus, maculam corneae ex abscessu ortam esse.
- d) Perterebrationem corneae ope acus rotundae commendaverunt, et quidem in pluribus maculae locis, quo facto oculus humore resolvente, et emolliente fovendus fit. At et haec operatio male secuta est: foramina enim rotunda, acu facta, adeo sunt tenuia, et tam cito claudun-

tur, ut pus maculae per ea vix transeat, et resolvens humor ea non penetret; etiam magna oculi mobilitas operationem miris modis impedit. Incisiones potius cultelli cataractae speratum effectum commodius praestarent.

- e) Quando omnis cornea a macula obsidetur, et plura remedia incassum fuerunt tentata, ad fonticulum quoque recursus datur, sequenti ratione applicandum: extremitas penicilli inficitur fortiori solutione lapidis caustici, et cornea in uno loco, non tamen in axe visus, eadem tangitur. Quo facto locus tactus penicillo lacte calido madido accurate abstergitur, ne quid lapidis infernalis remaneat. Durante operatione palpebra superior ope specilli sursum trahenda est, ne solutione irritetur; ut etiam summopere cavendum, ne quid ejusdem diffluat, quia acutissimos dolores et inflammationes efficeret. Locus corneae praecipue fonticulo conveniens, est in inferiore parte corneae paullulum a margine distans, inter pupillam et marginem. Fonticulus singulis diebus matutino tempore mucilaginoso quadam re est eluendus, ad augendum affluxum. Si vero post quatuordecim dies macula non decrescat, fonticulus claudatur, et in alio loco novus fiat.

f) In multis casibus vasa sanguinea multum turgescunt ad maculas pertingunt, easque quasi nutrire videntur, quare et nutrientia audiunt. Quod etsi falsum est, experientia tamen docuit, maculas ab illis sustentari: quapropter contra illa vasa adstringentibus agendum est, quibus non raro ad debitam diametrum reduci solent; vel ipsorum conjunctio tollitur dissecando et fines eorum a se invicem removendo. Dissectio optime fit in margine corneae, et eventu probatum est, maculas multis remediis nequicquam tentatas hoc modo feliciter fuisse curatas.

T H E S E S.

I.

Ad apoplexiam compressio originis nervorum haud requiritur.

II.

Fere omnis icterus spasticus est.

III.

Inter rarissimos casus morbi venerei infectio sine peracto coitu numerandus est.

IV.

Dubium est, an sine exanthemate scarlatinoso, quod nonnulli voluerunt observare medici, detur febris scarlatina.

V.

Nullum datur medicamentum ad conservandam sanitatem: ergo medicina prophylactica limitata est.

NO 78

PICA





(10)

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA
DE
CORNEAE MACULIS,



V
I

D
G

